ANUNŢURI

• Foaia MaxiMina ia o **PAUZĂ** cu prilejul Sfintelor Paşti pe care vi le dorim încununate de biruinţă şi îmbrăcate în Bucuria Învierii Domnului nostru Iisus Hristos!

Pregătirea Ospăţului (Polonia ortodoxă)

ŞTIRI

• Parohia „Sf. Ioan Botezătorul” din Curagău, judeţul Iaşi, organizează în această vară **Tabăra în aer liber „Bucuria off-line”**, dedicată copiilor cu vârste între 10 şi 17 ani. Vrem să-i reconectăm pe copiii la simplitate şi să îi ajutăm să-şi descopere propriile puteri. Vom vedea cum se mulge o vacă, vom repara un gard sau vom vedea diferite munci ale câmpului. (sursa*: basilica.ro*)

• Mai multe articole din presa sibiană indică faptul că pr. Cătălin Dumitrean, care păstoreşte Parohia Ortodoxă Sibiu Spitale 1, se ocupă **înmormântarea oamenilor fără adăpost şi fără familie** care se mută la cele veşnice. E numit „preotul care îngroapă morţii nimănui”. Clericul desfăşoară aceste activităţi de milostenie cu sprijinul Asociaţiei Femeilor Ortodoxe din Sibiu şi al donatorilor parohiei. (sursa*: basilica.ro*)

• Întrucât **comunitatea ortodoxă din Smirna** (Turcia) este tot mai mare, Mitropolia a solicitat şi a primit o biserică din partea catolicilor, adăugându-se celei mult prea neîncăpătoare. Catolicii nu mai au de câteva secole credincioşi acolo şi au hotărât acest transfer pentru a păstra destinaţia—locaş de cult. (sursa: *orthodoxtimes.com*)

LIBRĂRIA LOGOS ne recomandă

PĂRINTELE ARSENIE BOCA
Să nu fim păgubaşi la ceasul încercării - Cuvânt pentru regenerarea neamului

„Intervenirea energică în ţinerea rigoristă a moralei, a vieţii morale a insului, a familiei şi, prin aceasta, a neamului! Asta pentru că vremea o cere. Dacă boala este grea, şi medicamentul este mai puternic. Sunt leacuri de limită. Când beteşugul s-a întins, recurg la asemenea leacuri de limită, care ori te fac sănătos, ori te pierd. Răul îşi face de cap. Ori îl luăm de coarne, noi toţi, care suntem hotărâţi să ducem o viaţă după Dumnezeu, ori vom fi pierduţi. Să o facem ca să nu fim păgubaşi la ceasul încercării. Dumnezeu să ne ajute!”

Arhiva pdf a revistei: https://archive.org/search.php?query=Maximina+pentru+suflet&sort=-publicdate
Contact: revista.maximina@gmail.com sau la tel. 0734.194.372. Mulţumim tuturor pentru rugăciuni şi ajutor!

MaxiMina
Foaie ortodoxă pentru suflet
Numărul 13 (CXXVI) 9 aprilie 2023

Sfinţii săptămânii

D 9 - INTRAREA DOMNULUI ÎN IERUSALIM (Duminica Floriilor); Sf. Mc. Eupsihie; Sf. Noi Mc. Rafail, Nicolae şi Irina; Sf. Cuv. Mc. Vadim şi cei cu dânsul*;* **PEŞTE**

L 10 - SFÂNTA ŞI MAREA LUNI; Sf. Mc. Terentie, African, Maxim, Pompie, Zenon, Teodor, Alexandru şi alţi 36; Sf. 6.000 Mucenici din Georgia, ucişi de arabi; **POST ASPRU**

M 11 - SFÂNTA ŞI MAREA MARŢI; Sf. Sf. Mc. Antipa al Pergamului; Sf. Ier. Calinic de la Cernica; **POST ASPRU**

Mi 12 - SFÂNTA ŞI MAREA MIERCURI; Sf. Mc. Sava Gotul; **POST ASPRU**

J 13 - SFÂNTA ŞI MAREA JOI; Sf. Sf. Mc. Artemon; **ULEI după Sf. Liturghie**

V 14 - SFÂNTA ŞI MAREA VINERI; Sf. Mc. Tomaida; Sf. Ier. Martin Mărturisitorul; Sf. Ier. Pahomie de la Gledin; **AJUNARE**

S 15 - SFÂNTA ŞI MAREA SÂMBĂTĂ; Sf. Apostoli Aristarh, Pud şi Trofim; **POST**

Mitropolitul Neofit de Morfou

Cum să petrecem SĂPTĂMÂNA MARE

> ***Faceţi ce doriţi, dar siliţi-vă să trăiţi Săptămâna Mare!***

Părintele nostru duhovnic obişnuia să ne spună: trăiţi Săptămâna Mare! Iar celor care aveau familii şi lucrau, le spunea: luaţi-vă concediu în Săptămâna Mare şi în primele 3 zile de Paşti – adică 10 zile în total, ca să le puteţi trăi cu adevărat. Acesta este fructul cel mai minunat. Ştiţi ce frumos arată portocalul înflorit? Dar toate florile sale nu se compară cu unul singur dintre fructe. Iar fructele duhovniceşti ale vieţii bisericeşti din timpul anului sunt aceste 10 zile de care am vorbit.

Este foarte important să ne „exersăm” simţurile. Unul dintre ele este cel al gustului. Sufletul are şi el simţuri, la fel cum trupul le are pe ale sale. Sf. Ioan Damaschin le numeşte puteri şi le enumeră: mintea, cugetarea, părerea, închipuirea şi simţirea. Iar exersarea lor se face în pri-

mul rând prin postire. Postirea trupească face să se trezească gustul pentru Sf. Liturghie. Inima începe să simtă harul. De câte ori mergem la Liturghia Darurilor înainte Sfințite sau la Vecernie, ori la Acatistul Buneivestiri, de câte ori ne rugăm sau citim acasă Psaltirea, de câte ori facem metanii sau stăm la priveghere, ne exersăm simțurile. Căci simțuri sunt toate acestea. La fel cum ne place

înghețata de ciocolată sau de vanilie mai mult decât altele, tot așa ni se dezgheață simțurile duhovnicești și începem să simțim bucurie de la toate cele enumerate. Iar dacă nu am avea aceste simțuri duhovnicești, viața noastră ar fi săracă și plictisitoare.

Cum de putem să citim atâtea, să stăm la privegheri, să ne lipsim de somn? Pentru că sufletul se împărtășește prin simțurile sale de acestea. Părintele nostru obișnuia să spună că dacă ne exersăm simțurile duhovnicești tot anul, vom putea să dobândim gust spiritual. Iar Sf. Porfirie ne zicea să ne deschidem simțurile ca să poată intra harul Duhului.

La început doar „auzi". Auzi Sfânta Liturghie și o înțelegi, deși nu cu mult timp înainte nu pricepeai nimic. La fel, citești Psaltirea și la un moment dat începi să o „simți". Cum se întâmplă? Pentru că ți se deschid simțurile.

Un gheronda ne spunea să începem să citim din prima zi de post prima Evanghelie din cele douăsprezece pe care le auzim la Denia din Joia Mare (Ioan 13, 31-18,1). Mai mult, ne îndemna să citim Evanghelia aceasta de mai multe ori în perioada Postului Mare și până la Rusalii. Câte puțin în fiecare zi sau la două zile. Din păcate, aici în Grecia, citim Evanghelia cu bisericile aproape goale. Oamenii s-au obișnuit să vină târziu, așa că nu o aud niciodată. Ei vin în Joia Mare doar să audă „Astăzi a fost spânzurat pe lemn" când ieșim cu Crucea și să se simtă mișcați de acel moment. Or, părinților noștri nu le plăceau emoțiile simpliste. Am trăit mai multe Paști alături de Sf. Iacov Tsalikis și nu l-am văzut niciodată plângând doar când auzea o cântare frumoasă. Și știm că Sf. Iacov nu ducea lipsă de lacrimi... Dar nu îi plăcea să impresioneze prin lacrimi vărsate emoțional. Și nici să strige când citea Evanghelia. Încă am în inimă amintirea vocii sale calde, când rostea primele cuvinte, ușor, dulce, smerit. De aceea le spun diaconilor mei: nu strigați! Citiți-o pe un ton moderat, ca să poată intra Duhul în voi și prin voi în urechile oamenilor.

Revenind, toți părinții ne îndemnau să citim atunci Evanghelia de la Ioan. Este Evanghelia iubirii Tatălui pentru Fiul. Iar despre ea vorbește Apostolilor tocmai Fiul, înainte de răstignire. E prima dată când le spune fără ocolișuri că a fost trimis de Tatăl. Și atunci ucenicii înțeleg prima dată că Hristos are un Tată Care L-a trimis. Dar alte lucruri nu înțeleg: cum de va fi puțin și nu vor vedea pe Fiul și iar puțin și Îl vor vedea? Pentru că simțurile lor încă nu fuseseră deschise de Duhul. Iar Hristos Se smerește și le zice că tocmai Acel alt Mângâietor le va spune toate. Atât de mult Se smerește Fiul, încât Îl lasă pe Duhul să spună toate.

Așa am înțeles că fără Duhul, inima mea rămâne plină de necurăție, mintea confuză, iar mânia ca un vulcan nestăpânit. „Vino... și ne curățește pe noi". Și așa am pornit mașina de spălat mintea, cugetarea, părerea, închipuirea și simțirea. Iar după ce s-a oprit, Duhul mi-a șoptit ceva ce m-a uimit: Să-L iubești pe Hristos! Auziți! Nu pe El, pe Duhul, ci - iubire lipsită de orice egoism! - pe Fiul să-L iubesc. Care soție, după ce soțul îi spune „tu ești lumina mea", poate să-i spună aceluia: „iubește-o și pe Ana la fel de mult"? Așadar, Duhul ne curățește ca să putem deveni locaș Mântuitorului.

Însă lupta cea mare a diavolului este de a împiedica sufletul să trăiască întru atenție. El dorește ca mintea noastră să hălăduiască mereu și să nu se concentreze pe inimă. Pentru că dacă am reuși să fim atenți la inimă, am începe să o curățim. Nu degeaba spuneau unii sfinți că atenția este mai mare decât rugăciunea. Vă dați seama? Cel care are trezvie va ajunge să aibă și rugăciune.

Citirea cu atenție a Evangheliei de la Ioan din Joia Mare ne va face să ne ascuțim simțurile duhovnicești. Să ne concentrăm acum atenția pe Dumnezeu, și Duhul Sfânt va veni. Când spunem „Doamne Iisuse Hristoase...", Duhul Se „grăbește" să intre chiar înaintea lui Hristos. Iar când intră și Hristos, El îmi zice: Eu sunt Fiul, deci am un Tată. Cheamă-L pe El întâi... și așa zicem rugăciunea Tatăl nostru. Iar Tatăl ce face? Atât de mult Se micșorează încât ne spune: Dați slavă lui Hristos! Căci Lui i-am dat toată judecata Mea. Sigur, cele trei Persoane nu Se despart, ci sunt mereu împreună și trăiesc într-o dragoste lipsită de egoism, desăvârșită.

Și așa am ajuns la cel mai important lucru la care să cugetăm în Săptămâna Mare: dragostea cea lipsită de egoism, adică dragostea jertfelnică pe care Hristos a arătat-o când a spălat picioarele ucenicilor smerindu-Se, când S-a lăsat bătut, scuipat, batjocorit, omorât! Omorât! Dumnezeu S-a lăsat omorât ca apoi să învieze, să învingă moartea și să ne tragă și pe noi la El.

Toate acestea le găsim în prima Evanghelie de la Ioan citită în Joia Mare. De aceea este atât de important să o citim și să o recitim mereu, nu doar în fiecare zi din Săptămâna Patimilor, ci și în tot Postul, chiar până la Rusalii pentru că vorbește și de Mângâietorul – Duhul Sfânt, iar plinirea lucrării mântuitoare nu s-a făcut la Înviere, ci la Pogorârea Duhului Sfânt. Repet: Ioan de la cap. 13, 31 până la cap. 18,1.

În acest fel vom gusta – cu alte simțuri – din viața lui Dumnezeu printre noi, iar astfel viața Lui se va face viața noastră.

Copilăria mea a însemnat, printre altele, și drumurile de câteva ori pe an la bunicii din Hunedoara, de Paști și în vacanțe. Drumuri făcute cu mașina de cele mai multe ori, căci mergeam cu părinții. De fiecare dată când porneam, aveam senzația începutului unei aventuri în care nu puteai să te plictisești, chiar dacă dura de două ori mai mult decât ar însemna azi să ajungi în același loc.

Dar atunci timpul nu era atât de „prețios" și poate tocmai de aceea, ne îmbogățea mult mai mult. Plecam devreme întotdeauna, iar soarele se făcea văzut mult mai târziu, căci răsărea ascuns de privirile noastre, de după dealurile Păulișului. Acolo era un prim popas neplănuit. Încă nu exista podul peste calea ferată și de multe ori prindeam barieră. Iar la barierele de pe atunci se stătea mult, căci treceau trenuri lungi de marfă. Dar oprirea aceasta avea și o bucurie. Lângă barieră erau câteva mese de piață, iar acolo stăteau de obicei câteva nane cu fructe bune din livezile lor. Nu erau arătoase ca la expoziție, dar știam că sunt de casă, iar prețul nu diferea față de cel din piață, ca azi...

Nu apucam să termin bine para sau strugurele, că apărea în față cetatea Șoimoș care te provoca să-ți imaginezi, la întrebările mamei din istorie, cum va fi arătat zona când drumurile erau colbuite și umblate de oșteni.

Mai departe venea Odvoșul, iar vara, pe partea stângă, la intrarea în localitate era mare forfotă. Clădirea vechiului conac naționalizat se transformase în tabără de copii. Îi vedeam jucându-se cu mingea sau având diverse activități și asta îmi sporea nerăbdarea să merg și eu într-una din taberele unde mă trimiteau părinții vară de vară. Odvoș, Conop... Casele erau mai mici și mai sărăcăcioase. Din spatele gardurilor se ițeau mai multe capete de copii decât în alte sate. Și bucuria era mare când îmi făceau cu mâna și le răspundeam și eu. Erau copii nevinovați, care zâmbeau când vedeau mașini trecând prin fața casei, iar mânuțele lor nu știau să arate decât această bucurie (azi îmi amintesc de ei de fiecare dată când văd gesturile gratuit obscene ale unor copii ce nu mai sunt copii).

La Bârzava căutam o anumită casă, căci un coleg îmi spusese că bunicii lui sunt de acolo și au o casă verde. Jumătate din sat era vopsit în verde, dar nu conta pentru mine. Îmi imaginam care poate fi casa lor: aceasta mai arătoasă de pe dreapta, cu o tufă de trandafiri lângă poartă sau aceea unde se vedeau două vaci în curte – o condiție obligatorie pentru o gospodărie de bunici, în mintea mea de atunci.

Din Bătuța era profesorul meu de matematică – Dumnezeu să-l ierte – și de fiecare dată mă gândeam că de aceea ne bate des... Nicolae Bălcescu era un sat mic și sărac. Case cu văruiala căzută, semn că oamenii o duc mai greu decât în alte părți. Dar învățasem multe dintre ele: acolo sunt doar doi bătrâni, dincolo sunt mulți copii mici, căci sforile erau mereu pline de haine spălate, și mai încolo nu mai locuia nimeni, căci era o casă veche din pământ, cu ițiri albastre și grinzi strecurate prin pereții găuriți.

Drumul erau foarte frumos, pădurea avea mereu alte culori. Căutam să văd flori printre copaci, mereu altele, după anotimp. Venea și oprirea oficială și obligatorie: după Ilteu era un izvor cu apă rece, iar pe partea dreaptă, dacă aveai răbdare, găseai mure. Câteodată stăteai la coadă la apă sau greu găseai loc de parcare. Oamenii își întindeau un șervet și mâncau ce aveau în traistă. Ne uitam la numerele de pe mașini și ne bucuram dacă nu erau doar AR sau HD, deși nu se circula atât de mult, căci benzina nu se prea găsea.

Mai departe, la drum... La Zam era o strângere de inimă, căci știam că pe dreapta se vede spitalul de psihiatrie. Câteodată se ițea câte un cap răvășit de după gratiile vreunei ferestre și mă uitam speriată... De acum, drumul însemna și a opri la semnul vreunui autostopist. Îmi plăceau bătrânele cu coșuri și plase pline de tot felul, care mergeau până la oraș să-și vândă marfa și din care ne lăsau și nouă ceva. Ne povesteau cum mai e viața pe la ei, ne întrebau ce mai e nou pe la Arad. Îmi aminteau de bunica... Așteptam cu nerăbdare să ne apropiem de Gurasada, unde ne întâmpina smerita bisericuță de pe partea stângă, pe atunci tot mai părăginită.

La Ilia treceam peste un Mureș leneș și maiestuos, care mi se părea cel mai lat râu din lume, căci număram secundele până ajungeam pe partea cealaltă și nu erau puține (poate și pentru că atunci nu se „zbura" cu mașina pe șosele...). La Vețel așteptam mereu să apară ciurde de ... viței, că doar de aceea se numea așa, nu? Oricum, de cel puțin două ori drumul ni se oprea, căci turmele de oi sau cirezile de vaci treceau tacticoase de pe un islaz pe altul, oprind puținele mașini. Nimeni nu înjura, nu claxona. Era ceva obișnuit, făcea parte din firescul vieții. Iar eu mă bucuram să număr mieii și să văd ce combinație de culori au viței. La Deva ne întâmpina, plină de taine și încă sălbatică, cetatea de pe deal. Îmi imaginam bătăliile și răscoalele care au trecut peste ea...

Dacă treceam de Simeria, totul arăta ca în satul bunicilor: porți mari, ca de cetate, care de lemn trase de vaci... Dar grijă mare! Vine satul Spini și tata glumea întotdeauna să-mi ridic picioarele, să nu mă înțep... Și mi le ridicam de fiecare dată... De acum eram nerăbdătoare. Satul bunicilor era tot mai aproape. Dar drumul până la ei mi se păruse cea mai interesantă aventură. Drumurile de altădată...

E.

Poezie

SFAT DUMNEZEIESC la căderea lui Adam

Preoteasa Ioana-Zenovia

Spre pomul cunoştinţei când Adam
Mâna curată şi-a întins,
Preabunul Dumnezeu în lacrimi l-a cuprins:
„O, fiul Meu, tu nu şti că voiam
Cu slavă neapusă să te dăruiesc,
Să fii ca Mine, tot om, însă ceresc.
Nu ai crezut în Mine, Care toate
Doar pentru tine le-am zidit,
Şi cele mai viclene şoapte
Atâta de uşor te-au amăgit!
Cum, oare, om fiind credeai
Că poţi fără de Mine a fi dumnezeu?
De Cel ce vede toate te ascunzi prin rai...
Însă nu pot a te lăsa aşa mereu.”

Şi Domnul Atotştiutorul
Privit-a peste veacuri până la sfârşit
Şi-a zis atunci Mântuitorul:
„Iată, Fecioara am găsit!
E a lui Iacov frumuseţe strălucită,
Vlăstarul preacurat al lui Ioachim,
E crinul cu mireasmă negrăită,
Izvorul limpede şi lin pe care îl dorim.
Aceasta singură Mă va iubi nespus,
Ea singură putea-va a-Mi fi mamă.
De pe acum sfântul ei dor la Mine a ajuns,
Curat sufletul ei Mă cheamă.
Prin Duhul, din sângele ei minunat
Am să Mă fac părtaş făpturii omeneşti,
Să caut pe Adam cel întinat,
Să îl aşez din nou în stările cereşti.

Asemeni Nouă va iubi pe om
Şi milă pentru dânsul ne-ncetat va cere
Şi va fi ea al vieţii pom,
Cu rodul nestricat care nicicând nu piere.

Şi cei ce dintru Mine vor gusta
Împărăţia Mea vor moşteni.
Atunci şi dorul Meu se va plini,
Iar bucuria lor nu va-nceta.

DRUMURILE DE ALTĂDATĂ

Urc pe autostrada spre Bucureşti şi drumul îmi stă înainte, acelaşi timp de două ore: asfalt, grijă la vitezomanii din stânga, benzinării cu clasicele chipsuri. Trag cu coada ochiului spre câte un deal sau câmp de rapiţă, dar scurt, căci viteza mare nu îmi îngăduie prea multe. Şi mă gândesc cu nostalgie cum erau drumurile de altădată, când nu exista autostrada aceasta rapidă, când vedeai mereu case şi oameni şi multă natură, când nu erai doar concentrat la condus şi cu gândul să ajungi cât mai repede unde ai de mers.

Oamenii lui Dumnezeu

MITROPOLITUL VENIAMIN COSTACHI

sau Biserica reînviată a Moldovei (2)

Activitatea socială-pastorală

Frumoasa operă de luminare a poporului săvârşită de mitropolitul Veniamin era însoţită de o credinţă puternică în Dumnezeu şi de o nemărginită dragoste faţă de oameni.

În vremea petrecerii sale la Roman a transformat bolniţa făcută de Gherasim Putneanul într-un adevărat spital (prima instituţie de acest fel din România), cu clădire proprie şi farmacie, cu personal medical, urmând să deservească pe locuitorii oraşului. Pentru funcţionarea acestui spital, episcopul Veniamin a donat 80 de pungi de bani.

O atenţie specială a arătat şi faţă de preoţii din Moldova, pe care i-a păstorit ca episcop şi apoi ca mitropolit. Aceeaşi grijă părintească a purtat faţă de mănăstirile ţării. De asemenea, a fost preocupat în permanenţă şi de viaţa religios-morală a credincioşilor moldoveni. Conştient de răspunderea sa ca ierarh, a ţinut cu tărie la respectarea dreptei credinţe şi a tuturor rânduielilor bisericeşti. Astfel, de exemplu, a dat preoţilor îndrumări preţioase pentru administrarea corectă a Tainei Sfântului Botez, în sensul de a nu se mai săvârşi prin turnare, ci prin întreită afundare.

Ctitor de lăcaşuri sfinte

Este primul ctitor al Catedralei „Întâmpinarea Domnului” din Iaşi (1833-1842). De asemenea, în timpul primei retrageri din scaun, a ctitorit la mănăstirea Neamţ paraclisul cu hramul Adormirea Maicii Domnului, chilii, bibliotecă şi pivniţe. Apoi, a ajutat efectiv la refacerea mănăstirii Agapia distrusă de turci în cursul evenimentelor din anul 1821 (biserica Sf. Voievozi şi Agapia veche). Tot la Agapia a ctitorit un paraclis cu hramul Naşterea Maicii Domnului (construit în timp ce era retras la Slatina şi sfinţit după moartea sa). Mitropolitul Veniamin Costachi este şi înnoitorul Schitului Durău, construcţia bisericii schitului începând prin efortul personal al mitropolitului în 1830.

Patriot luminat

Mitropolitul Veniamin a avut şi un important rol politic, fiind locţiitor de domn (caimacam) în 1807 şi 1821. Ca preşedinte de drept al Divanului ţării, apoi al Adunării obşteşti, şi-a spus cuvântul în cele mai importante probleme ale ţării. A avut, de exemplu, o contribuţie importantă la alcătuirea Regulamentului Organic al Moldovei, introducând unele articole care favorizau dezvoltarea învăţământului românesc.

Şcolile înfiinţate de el, mulţimea tipăriturilor sale în româneşte nu erau decât o expresie a unui patriotism luminat şi a iubirii lui faţă de ţară şi de poporul său. El însuşi mărturisea că **scopul întregii sale activităţi a fost „ca românii să aibă în cer un Dumnezeu şi pe pământ o patrie”.**

Sfârşitul mitropolitului

A trecut la cele veşnice la 18 decembrie 1846, fiind înmormântat lângă biserica Mănăstirii Slatina. La 30 decembrie 1886, rămăşiţele sale pământeşti au fost aduse de către Mitropolitul Iosif Naniescu şi aşezate în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, ctitoria sa.

Viu şi după moarte

După ce a fost ales părinte şi păstor al Moldovei, mitropolitul Iosif Naniescu a plecat cu trenul din Bucureşti spre Iaşi, pentru instalare. Era sâmbătă, în noaptea de 6 iulie 1875. În vagon a adormit puţin şi a visat pe marele mitropolit Veniamin Costachi care, apropiindu-se, îi dădea sfaturi să termine catedrala din Iaşi, începută de el. Acelaşi vis l-a avut în noaptea aceea şi duhovnicul Mitropoliei din Iaşi, arhimandritul Ierotei Maximescu.

Cercetând viaţa şi activitatea mitropolitului Veniamin Costachi, ne dăm seama cât de îndreptăţite erau cuvintele scrise de el în testamentul său: „tot ce mi-a stat în putinţă am făcut şi cu sfatul, şi cu fapta, ca să sporesc şi sufleteşte, şi materialiceşte înflorirea sfintei Biserici şi a Patriei”. Într-adevăr, prin eforturile sale permanente puse în slujba semenilor săi, prin curăţia şi sfinţenia vieţii sale, prin dragostea sa nemărginită faţă de ţara sa şi de poporul pe care l-a păstorit, mitropolitul Veniamin s-a înscris ca o personalitate proeminentă în viaţa poporului nostru şi a Bisericii sale.

I.G.

TÂNGUIREA

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu atunci când a îmbrățișat cinstitul trup al Domnului Nostru Iisus Hristos

Sf. Simeon Metafrastul

O, mortule gol și Cuvinte al Dumnezeului Celui Viu, de bunăvoie Te-ai lăsat osândit să fii înălțat pe cruce, ca pe toți să-i atragi la Tine Însuți! Care oare dintre mădularele trupului Tău a rămas scutit de pătimire?

O, creștet al meu dumnezeiesc, rănit de spini și pe care i-ai înfipt și în inima mea!

O, cap sfânt și împodobit, care odinioară n-aveai unde să te pleci și să te odihnești, acuma te-ai plecat numai spre mormânt și te odihnești, cum spunea Iacob, ca un leu!

O, capul meu drag și iubit, lovit cu trestie, ca să îndrepți trestia stricată de cel rău și ajunsă departe de rai!

O, obraji care ați primit palme!

O, gură asemenea unui fagure de miere, deși ai gustat amărăciunea fierii și ai băut oțetul cel iute!

O, gură, în care nu s-a găsit vicleșug, chiar dacă un sărut viclean te-a prădat morții!

O, mâini, care l-ați plăsmuit pe om și acum sunteți pironite pe cruce și întinse-n iad, care atingeți mâna care s-a atins odinioară de pom și sculați din cădere pe Adam întreg!

O, coastă străpunsă de suliță, din pricina strămoașei care a fost plăsmuită din coastă!

O, picioare, care ați umblat pe ape ca pe uscat și ați sfințit curat firea curgătoare!

Din toate generațiile m-ai ales. Ai limpezit pentru mine glasurile prorocilor. Vrând să cobori din cer precum Însuți știi, ai așteptat venirea mea în lume, neavând vas vrednic să primească Dumnezeirea Ta. Numai Ție, chiar înainte de zămislirea mea, m-au făgăduit mireasă născătorii mei. Am fost adusă la lumina vieții și am rămas doar pentru foarte scurtă vreme cu părinții mei, căci după ce am fost înțărcată de la sâni de lapte, am fost înțărcată și de părinți, și am fost adusă întreagă Ție întreg, și am fost închinată la templu ca una care aveam să mă fac templu preacurat Ție. Am văzut înger întâi-stătător vorbind cu mine ca și cu o Doamnă. Ai dezlegat întru mine legile firii. Te-ai zămislit fără sămânță, precum știi, și după naștere m-ai păzit fecioară. M-ai făcut mamă ce se veselește de copilul ei. Deși sunt săracă, împărați mi-au dat închinăciune cuvenită din partea unor robi. Mai largă decât cerurile m-ai arătat pe mine, din care a răsărit Soarele slavei.

Unde e mulțimea de cinci mii de bărbați pe care ai hră-nit-o în chip minunat, pentru că singur Iosif a îndrăznit la Pilat și a cerut trupul Tău ca să nu rămână neîngropat. Unde sunt cetele neputincioșilor pe care i-ai vindecat de mulțime de boli sau pe care i-ai sculat chiar din iad, pentru că singur Nicodim a scos piroanele din mâinile și picioarele Tale și, coborându-Te întreg de pe lemn, Te-a pus cu durere în brațele mele, care Te-au purtat odinioară cu bucurie, pe când erai Prunc. Căci aceste mâini ale mele, care Ți-au slujit mai înainte, când erai Prunc, Îți slujesc și acum ca unui Îngropat. O, amară îngropare! Pentru că Tu Cel ce dai morților viață stai mort înaintea ochilor mei. Și eu, care odinioară ți-am slujit cu scutecele princești, acum mă tulbur făcând cele de înmormântare.

Te-am spălat cu apă blândă și acum mă umplu de lacrimi fierbinți. Te purtam în brațele mele de mamă săltând și jucându-Te ca pruncii, și acum Te port pe aceleași brațe, dar fără suflare și zăcând între cei morți. Odinioară buzele îmi erau rourate de buzele Tale dulci ca mierea și rourate. Atunci puteam fi numită fericită pentru că m-am arătat născătoarea Făcătorului meu, acum, dimpotrivă, nu pot fi decât nenorocită pentru că mă îngrijesc de îngropăciunea Fiului meu. Acolo am scăpat de dureri la naștere, aici primesc dureri prin îngropare. În chip cuvenit pruncilor, de multe ori Te-am adormit la piept, iar acum dormi tot acolo, în chip cuvenit morților.

Și astăzi laud SÂMBĂTA CEA MARE

Liturghia din Sâmbăta Mare, care se face după Vecernia pascală(!), era în vechime principalul moment din anul bisericesc în care se botezau catehumenii pregătiți pentru acest moment. Întreaga structură a Postului Mare a fost concepută în primul rând pentru a-i pregăti pe catehumeni. Chiar și acum slujba Sâmbetei Mari menține nu doar imnul „Câți în Hristos v-ați botezat” (întâlnit și la alte sărbători la care se făceau botezuri în masă), ci și Apostolul și Evanghelia de la Botez, precum și cele 15 Paremii, în timpul cărora se făcea botezul.

Nu știm aproape nimic despre felul în care se săvârșea slujba pascală în sec. II-III, dar din anumite mărturii indirecte observăm că aceasta era legată de o priveghere nocturnă (deși această noțiune putea să însemne cu totul altceva decât înțelegem noi astăzi), precum și de botezul în masă al catehumenilor.

În sec. IV, una din particularitățile importante ale slujbei pascale de la Ierusalim era faptul că în Sâmbăta Mare, spre seară, se săvârșea Privegherea principală în Biserica Învierii, care consta din botezul catehumenilor și o liturghie solemnă, după care, pentru a nu-i lăsa pe oameni să se împrăștie, episcopul mergea la Sfântul Mormânt (pe atunci încă neunit într-un singur complex cu Biserica Învierii) și imediat începea a doua Liturghie mai scurtă, „pentru a cinsti Sf. Mormânt”.

În sec. VI-VIII, răstimpul dintre cele două slujbe era completat cu tot felul de lecturi biblice și patristice, printre care un rol tot mai important au început să-l ocupe Omiliile pascale ale Sf. Grigore Teologul, care l-au inspirat pe Cuviosul Ioan Damaschin, pe atunci ieromonah în Ierusalim, să compună renumitul Canon Pascal.

Pentru slujbele din Constantinopol nu avem mărturii liturgice clare pentru această perioadă, dar din „Cuvântul despre Paști și Sfânta Euharistie” a Sf. Eutihie, patriarhul Constantinopolului († 582) deducem că slujba pascală cu Liturghia Sf. Vasile, se săvârșea sâmbătă seara, împreună cu botezul celor adulți, iar copiii erau botezați în dimineața aceleiași zile sau în Sâmbăta lui Lazăr. Duminică dimineața, înainte de răsăritul soarelui, se slujea Utrenia și o nouă Liturghie, probabil deja a Sf. Ioan Gură de Aur, percepută pe atunci ca secundară.

Începând cu sec. X tradiția monahală începe deja să numească „slujbă de Paști” anume Utrenia și Liturghia de duminică dimineața. Tipicul actual a păstrat vechea rânduială de a sluji Liturghia Sf. Vasile în Sâmbăta Mare, iar pentru Duminica Învierii Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur – care la acea vreme, deja nu mai era considerată ca una secundară, pentru zilele de rând – ci la fel de festivă sau chiar mai festivă, lăsând Liturghia Sf. Vasile doar pentru Postul Mare și ajunurile Crăciunului și Bobotezei.

Inițial, rânduiala slujbelor începând cu seara Vinerei celei Mari a fost următoarea (cel puțin în mănăstiri, astfel cum apare ea în Tipicul Sf. Sava):

- Privegherea Prohodului (în slavonă „privegherea” se numește „bdenie”, care a generat românescul „denie”) trebuie să înceapă la ceasul al VII-lea din noapte, adică pe la 01 în noaptea de vineri spre sâmbătă. Deja de prin sec. XVI-XVII, slujba este rânduită la orele 19 sau chiar mai devreme, pentru a putea participa și mirenii.

- Sâmbătă dimineața, după o pauză de câteva ore de la sfârșitul privegherii, se citesc Ceasurile și Obednița, fără să se permită mâncarea. Este singura sâmbătă din an în care se ajunează (conform Canonului 64 Apostolic)!

- La ceasul al IX din zi (adică pe la ora 15) se săvârșește Vecernia (când la Ierusalim se împarte „Sfânta Lumină”) unită cu Liturghia Sf. Vasile cel Mare, după care monahii trebuie să rămână în biserică, întărindu-se cu pâine și vin (ulterior numită „paști” și fiind percepută de unii ca substitut al împărtășirii euharistice sau, cel puțin, ca o importantă binecuvântare pascală, deși această pâine înmuiată sau stropită cu vin este inferioară anafurei) și ascultând citirea integrală a Faptelor Sfinților Apostoli și a altor lecturi patristice.

- Pe la ceasul al V-lea din noapte (adică pe la ora 23) se începe Miezonoptica pascală, iar la ceasul al VI-lea (ora 24) se începe Utrenia Învierii și Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur.

Această slujbă din Sâmbăta Mare nu era doar una pascală (slujită deja în veșminte albe), ci și principala slujbă de Paști. Chiar și faptul că în popor, Vecernia pascală de duminică spre luni se numește „a doua Înviere” confirmă faptul că „prima Înviere” a început cu Vecernia precedentă, adică cea care se unește cu Liturghia Sf. Vasile.